

YAŞADIKÇA

Demokrasi ve Terör Üzerine Düşünceler

E.Org. ÇETİN DOĞAN
(Ahmet Yesevi Üniversitesi
Mütevelli Heyeti Başkanı)

Yaklaşan seçimlerin arifesinde, demokrasi ve terör terimlerinin “şerbet niyetine” sıkça birlikte kullanılması, kavram kargaşası ve zihin karışıklığına yol açtığını söylemek yanlış olmayacaktır. Gerçekte bulanık zihin yerine, zihin karışıklığının daha iyi olduğu söylenebilir. Zihin karışıklığı, düşünen insanı eninde sonunda uyanma evresine sokar. Buna karşılık, kavramların birbirine karıştırılması, sorunların algılanmasını ve çözümünü “Arap Saçı” gibi zorlaştırır. Arap saçı püsküllü belanın ta kendisidir. Erenlerin “kavmi necibine” musallat olan Arap saçından kurtulmanın yolu, aydınlanmadan geçer.

Bu makalenin amacı, ülkemizin yaşadığı terör ve demokrasi sorunları ile zihinleri hayli karışmış yurttaşlara, değişik ve belki de biraz aykırı gelebilecek ipuçları sergilemektir.

Sorunların çözümünde ilk adım, önümüzdeki seçimlerde Arap saçının püskülünü tutan ipin çekilmesidir. Yanlış ipin ucunun çekilmesi, sadece saçtaki püskülün düğümünü değil, boynumuzdaki kemendi de sıkılaştıracağından kuşku duymayalım. Bu nedenle doğru ipuçlarının tespiti için öncelikle yalın gerçeklere “değirmek” uygun olacaktır:

* Bir ülkede demokrasinin yeşerip gelişmesi, toplumun sosyal ve ekonomik gelişme düzeyine bağlı olduğu söylenir. Bunun geçerli olabilmesi, ekonomik düzen ve ilişkilerin toplumsal boyutunun sağlıklı ve hakça olmasına bağlıdır. “Parayı verenin her zaman düdüğü çaldığı” toplumlarda yönetimin demokratik içeriği her zaman zayıftır.

Amerikan yaşam tarzı, kültürü ve de demokrasisine hayranlık duyanlara, ABD’nin iki ünlü Cumhurbaşkanı (Woodrow Wilson, Franklin D.Roosevelt) ile hala hayatta bulunan ve savaş karşıtı söylemleri ile öne çıkan eski Başsavcı Ramsey Clark’ın sözlerini dikkatle okumalarını öneririm(*). Her üç saygın kişinin farklı zaman kesitlerinde söyledikleri sözlerini “ABD’nin demokrasi ile yönetilmediği, yönetim biçiminin plütokrasi sayılabileceği, hükümetlerin mali gücü ve kredi sistemini elinde tutan bir avuç insanın kontrolünde olduğu” şeklinde özetleyebiliriz.

ABD'nin iç ve dış politikada devam eden serüvenleri, bu acı ve yalın gerçeğin hala geçerli olduğunu göstermiyor mu? Ülkemizdeki demokrasinin durumu ise, araya "yeşil sermaye, tarikatlar, yabancı bağlantılar" da girdiği için, daha da karmaşıktır

* Dünya'da politikaya atılmış olup da kendisini demokrasi sevdalısı saymayan bir politikacı gösteremezsiniz.

Politikacıların iktidar sahibi olunca, ilk işlerinin "demokrasinin ırzına tasallut" etmeleri veya etmeğe çalışmaları, bu aşırı sevdadan kaynaklanıyor olmalı. Bu nedenle iktidara istekli olanlar da, hep "iffetli" bir demokrasi arayışındadır.

* Diğer yandan, demokrasinin "demokrat yurttaşların" varlığı ile hayat bulacağı da yadsınamaz. Hepimiz kendi çiftliğimiz dışındaki sorunların tartışılmasında aslanlar gibi demokrat kesiliriz. Tartışma konusu kendi çiftliğimiz, kendi çıkarlarımız olduğunda ise, en azılı faşistlere dönüşürüz. İşin tuhaf yanı, bu bağlamda gösterdiğimiz direnci de çoğu kez, vatan millet adına, demokrasi adına sergilediğimizi sıkılmadan söyleyebilmemiz! Kişisel çıkarlarını ulusal çıkarlar olarak öne çıkaranların önü kesilmedikçe, demokrasinin yeşermesi, hep başka bir bahara kalacaktır.

* Ülkemizde bazı kesimlerce "demokrat sayılmanın koşulu" adeta askere küfretmekten, askere düşmanca duruş sergilemekten geçtiği anlaşılıyor. Askerin demokrasiyi koruma adına görüş bildirmesi bile resmen "kovuşturmaya" alınması isteniyor. Bu konuda acımasız yargıya varanların anlamakta güçlük çektikleri nokta, Türk Ordusunun hiçbir zaman demokrasi düşmanı, iktidar heveslisi olmadığıdır.

Demokrasiyi koruma adına 27 Nisan'da Ordunun yaptığı uyarıyı bazı "cici ve hoyrat kızlarımızın, oğlanlarımızın" post modern darbe olarak algılaması, doğrusu yüreğimi derinden burktu. Ordumuzun, laik demokratik düzenin bütünüyle teslim alınma arifesinde, yaptığı açıklama ile Türk Toplumunda tedirginlik değil, coşku yarattığını hala anlamaz görünenlere söyleyecek bir şeyimiz olamaz.

Bari borsanın yüzde on ikilik düşüşünden derin üzüntü duyduğunu anladığımız Başbakanımız gibi "somut" bir kaygıları olsa! Başbakanımıza özel danışmanlarının "borsada buharlaşan paraların dost ve müttefik ülke evlatlarının ve de yerli ortaklarının kasasına gittiğini, yabana kaçmadığını" teselli için söylediklerini umarım.

* Teorik olarak bir ülkede demokratik düzenin vazgeçilmez unsurları, ülke yönetimine farklı çözüm önerileri üreten siyasi partilerdir. Gerçek

anlamda “katılımcı” demokratik bir düzenin kurulabilmesi ve yaşatılabilmesi için ise; siyasal partilerde parti içi demokrasinin varlığını gerektirir. Parti içinde demokrasi olmadan partilerin iç dinamiklerinin “gelişim ve değişimi” yaratabilme yeteneğine sahip olabilmeleri beklenemez. Gelişim ve değişimin olmadığı nesnelere eninde sonunda “bitkisel hayata” girmeleri kaçınılmazdır.

* Siyasal yaşamın canlılığı toplumun politikaya gösterdiği yakın ilgi ve sıcaklık ile sağlanabilir. Partilerin milletvekili adaylarını belirleme sürecinde, yurttaşların katkı ve etkilerinin olmadığı bir seçime, halkın ilgisinin sınırlı kalmasını yadırgamamak gerekir.

Bu noktada bir parantez açarak hafızaların tazelenmesine yardımcı olmak istiyorum. Bilindiği gibi, yönetimin askerin güdüm ve etkisinde olduğu dönemde, Kurucu Meclis tarafında 10 Haziran 1983 tarihinde kabul edilen 2839 sayılı Seçim Yasası, milletvekili adaylarının bütün parti mensuplarının katılacağı bir “ön seçim” ile belirlenmesi koşulunu getirmişti. Zamanın yokluğu nedeniyle olacak, aynı zamanda kabul edilen geçici bir madde ile de bu hüküm, Kasım 1983’de yapılan genel seçimlerinde istisna olarak uygulanması askıya alınmıştı. Özal’ın, 28 Mart 1986 tarihinde 3270 sayılı yasa ile Seçim Kanununda yaptığı değişiklikle de ön seçim ebedi olarak zorunlu olmaktan çıkarılmıştı. Bilmem bu değişikliğin müzakere sürecinde rahmetli Melen’in milletvekillerine meclis kürsüsünden “Bu değişiklikle hepimiz parti genel başkanların kapıkulları olacaksınız” yolunda yaptığı uyarıları hatırlayanınız var mı?

* Demokrasinin yaşaması, özgür nefes alabileceği “laik devlet” düzeni ile sağlanabilir. Laik düzeninin aşındırılması, demokrasiyi adım adım teokrasiye götürür. Bu aşındırma laikliğin sadece din ve vicdan özgürlüğü olarak kabulü ile başlar. Sonunda demokrasi gibi din ve vicdan özgürlüğü ile beraber her türlü hoşgörü de yok olur.

* Demokrasi ve terör aynı topraklarda birlikte serpilip gelişemez. Terörün kol gezdiği topraklarda halkın hür iradesi ve demokratik seçimler söz konusu olamaz. Halkın iradesinin tasallut altında olduğu yörelerde tasallut edenin sözü ve iradesi geçerlidir.

* Bir ülkede terörün ciddi bir sorun olarak ortaya çıkabilmesi; sosyal ve ekonomik zeminin kullanılmaya müsait olmasına, dış desteğin uygun kanallardan yurt içine sokulabilmesine, yerli işbirlikçilerin yeterli sayıda bulunabilmesine bağlıdır. Siyasi iktidarın aymazlık içinde dış güçlerin güdümünde olması hallerinde, terör için çözüm, ülkenin birlik ve dirliğinin “çözülmesi” olarak gündeme gelir.

* Terörizm ile savaşta yabancı ülkelerle işbirliği, “ortak çıkarların” olması

ile sağlanabilir. Bunun dışında “dost ve müttefik ülkelerden” alınacak yardım ve destek en fazla, “komşu komşunun kaybolan eşeğini türkü çağırarak arar” türünden olur. Yabancı ülkelerin nereye kadar dost, nereye kadar müttefik olduklarını, olabileceklerini anlamadan devlet yönetimine soyunmak, “at pazarlığı” gibi pazarlığa girişmek çok hazin sonuçlar doğuracağını “Erenlerin” de öğrendiğini dilerim.

**

Dış politikada birikim ve vizyon noksanlığının, ülkeleri çok zor durumlarla karşı karşıya getirmesi kaçınılmazdır. Bilinmesi gereken temel nokta, “kendi sorunlarınızın çözümünü başka ülkelerden beklenemeyeceğidir”. Süper güç olsa da ABD’nin bizim için yapabileceği ve yapmak isteyeceği şeylerin limitleri vardır. Her şeyden önce çıkarlarımızın her zaman ve her yerde ABD’nin çıkarları ile örtüşmeyeceği bilinmelidir.

Kandil Dağı’na Amerikan askerlerinin zırhlı araçlarla silah taşıdığı yolunda haberlerin gelmesi, bana ilginç bir olayı anımsattı:

İncirlik ortak askeri tesislerinde konuşlu ABD uçaklarının Kuzey Irak’ta icra ettikleri “Kuzeyden Keşif” görevlerinde savaş uçaklarının uyma zorunluluğu olan “angajman kurallarının yeniden düzenlenmesi”, Gnkur. Harekât Başkanlığım döneminde (1995-1997), Amerikan Askeri temsilcileri ile sürdürdüğümüz başlıca müzakere konusuydu. Amerikalılar 36’ncı paralelin üzerinde tespit ettikleri Saddam’ın uçaksavar savunma sistemlerine “serbestçe ateş edebilme yetkisi” istemekteydiler. Hatırladığım kadarı ile 1997 baharında başkanlığını yaptığım toplantıların birinde, ABD tarafının istediği yetkiyi hangi koşulla vermeyi düşünebileceğimizi açıkladım. Meraklı bakışlar altında bu konudaki temel şartımızın, “Kuzey Irak hava sahasında icra edilecek keşif uçuşlarda PKK hedeflerinin de dahil edilerek, bu hedeflere de havadan darbe indirilmesi” olduğunu ifade edince, ortalıkta bu açıklamanın adeta bir bomba etkisi yarattığını hatırlıyorum. Uzunca sayılabilecek bir sessizlikten sonra ön sıralardan ses çıkmayınca, gerilerde oturmayı tercih eden Bay Pistana, (Hala ABD Elçiliğinde özel görevini sürdürmekte olduğunu sanıyorum) “ABD tarafının buna hazır olmadığını” açıkça söylemek zorunda kalmıştı.

Gerçekte o dönemde Kuzey Irak’taki halka, Saddam’ın bir tehdit oluşturması söz konusu değildi. Tehdit, PKK’dan gelmekteydi ve bunun farkında olan Barzani’nin, yardım talepleri doğrultusunda, TSK ile Barzani’ye bağlı güçler, PKK’ya karşı müşterek operasyonları çoktandır sürdürmekteydi. O dönemde ABD’nin PKK’ya karşı kesin bir tavır alamayışı, elbette kendi öz çıkarlarının gereği sayılmalıdır. Acaba Erenlerimiz bugün, ABD’den beklentilerimizin ne ölçüde gerçekçi (!) olduğunu biliyor mu?

**

Demokrasi ve terör kavramlarının ülkemiz koşullarında bana anımsattığı noktaların altını çizerek, bazı temel noktaları örnekleri ile vurgulamaya çalıştım. Sorunlardan kurtulmanın yolu, sorumlulardan “hesap sormakla” başlar. Sistemimizdeki temel aykırılık, bir konuda karar verme yetkisini, o kararın sonuçlarından hiçbir bedel ödemek durumunda olmayan kimselere verilmesidir. Bu aptalca ve tehlikeli bir sistemin öncelikle doğru raya oturtulması gerekir. Sistemin yeni baştan doğru rayına oturtulmasının temel koşulu da; özü ve sözü doğru olanların yönetime gelebilmesidir.

Politikacının sözlerine güvenilirliğinin hayli zayıf olduğu ülkemizde, şimdiye kadar sorumlu makamlara gelmiş, bakan olmuş, başbakan olmuşların sıkıştıktıklarında “kıvırtmaları” çok görülmüş ise de, insanların gözlerinin içine baka baka yalan söyleyene pek rastlanılmamıştı.

Sonunda AKP’li Başbakan ve Bakanlarının bu tarz yalan söylemelerine, Hükümet adına yapılan bir anlaşmanın inkârı ile şahit olduk. Bildiğiniz gibi ABD tarafından Kuzey Irak’ta asker konuşlandırmama, hudut ötesinde operasyonlarda bulunmama koşulu ile verilmesi öngörülen 8,5 milyar dolarlık krediye ilişkin anlaşma, 22 Eylül 2003 tarihinde, Türkiye adına Devlet Bakanı Ali Babacan, ABD adına da Hazine Bakanı John Snow tarafından Dubai’de imzalanmıştı.

Bu anlaşmanın niçin TBMM’den kaçırıldığı, kredinin kullanılmasından neden vazgeçilmek zorunda kalındığı, gazete arşivlerinde saklıdır. Kredi kullanılmadı ama, “ılımlı İslami proje” kapsamında yeterli destek veren ABD’ye bir bedel ödeme zorunluluğundan olacak, AKP hudut ötesi harekate, devamlı soğuk baka gelmiştir. Başbakanımızın ortaya koyduğu sudan bahanelerin, ifade ettiği yanlış rakamların ardında yatan gerçek, kapalı kapılar ardında verilen bir söz mü, yoksa bir diyet borcu mu?

Belki bugün, davul ve zurna ile ilan etmekte olduğumuz geniş kapsamlı bir hudut ötesi harekate gereksinim olup olmadığı tartışılabilir. Tartışılmayacak konu, PKK’nın esas üssünün, “ağırlık merkezinin” Kuzey Irak’ta oluşudur. PKK’nın aldığı dış destek, Kuzey Irak’tan ülkemize kanalize edilmektedir.

TBMM’nden hudut ötesinde askeri operasyonda bulunma yetkisinin alınması ve siyasi iktidarın bu kararı sahiplenmesi, TSK’lerine terörle mücadelede “ön alma”, “sıcak takip” ve sınıra mücavir Irak topraklarının kritik kesimlerini, geçiş noktalarını “notamlama-tehlikeli bölge” ilanına olanak verecektir. Bu yolda alınacak tedbirlerin Irak içinde PKK’nın destek

bulmasın da sınırlamalar getireceği, hareket serbestisini kısıtlayacağı kuşkusuzdur.

Uygun hedeflere nokta operasyonları yapılabilineceği gibi, PKK'nın varlık ve etkinliğine kesin darbe indirmek için gerektiğinde geniş çaplı askeri harekate girişmek seçeneği her zaman elde bulundurulmuş olunacaktır.

Eminim ki, İktidarın başına bütün bunlar fazlası ile anlatılmıştır. Ancak siyasi iktidarın başka mülahazaları, bu yolda adım atmasını engellemektedir.

Yukarıdaki tespitlerin altını çizmeden, göz önüne almadan sürdürülen demokrasi ve terör eksenli tartışmaların, ülkemiz için bir çare üreteceğini pek sanmıyorum. Oysa kısa süre sonra yapılacak seçimlerin, ülkemizin birlik ve dirliğini, demokratik gelişmemizin geleceğini derinden etkileyeceğini biliyoruz.

Kurtuluş savaşı öncesi koşullara benzeşen bir ortamda halkın kendi kaderini kendisinin ele alma zamanı gelmiştir.

**

Kasım 2002 seçimlerinde AKP'nin hangi rüzgârın “üfürüğü” ile iktidara taşındığını söylemeye gerek yok sanırım. Ayakları henüz yere basamazken dönemin Başbakanı Gül'e, Aralık 2002 Askeri Şura toplantısında söylenen şu sözler ve benzerleri dikkate alınsaydı, Türkiye hiç olmasa bir rejim tartışmasına sahne olmazdı. Çıkmaz sokağa girişin ilk sinyallerinin verilmeğe başlandığı o dönemde, Başbakana hitaben yaptığım konuşmada, özellikle şu hususların altını çizdiğimi anımsıyorum:

“Siz, sizden önceki koalisyon yönetiminin her yönden dökülüşü ve yetersizliği nedeniyle, iktidara geldiniz. Sizin parti tabanınızın beklentilerinin ne olduğu sır değil. Partinizi orta-sağa çekin, bu alandaki boşluğu doldurun; dini öne çıkarmayın. Bundan hem siz kârlı çıkarsınız, hem de ulusumuz kârlı çıkar. İlk icraatlarınız farklı sinyaller veriyor. Bir kasaba imamını Başkent'e Milli Eğitim Müdürü olarak atadınız. Mili Eğitim Komisyon üyelerinin çoğunlukla ilahiyat ve imam hatip kökenli milletvekili olmasına adeta özen gösterdiğiniz. Yoksa siz Milli Eğitim Bakanlığını Dini Eğitim Bakanlığına mı dönüştürmek istiyorsunuz?”

Daha sonra yapılan benzer uyarıların da hiç dikkate alınmadığına, zaman zaman yapılan uyarılara adeta “Amcası'na” güvenen “kabadayı edası” ile yanıt verildiğine, hep birlikte şahit olduk. İktidar bu güne kadar mehteran yürüyüşü misali, bildiğini okumaya devam etti. Gelinek noktanın ötesinde atacağı adımların neye mal olacağı, cumhurbaşkanı seçim sürecinde yeterince anlaşıldığı inancındayım.

Halkın istem ve eylemi ile önümüzdeki seçimlerde AKP iktidarına son verilmesi, ülke hayırına olduğu kadar, kendi hayırlarına da olacağı kuşkusuzdur.

Seçimlerde dört yüz milletvekili için oy istediğini açıklayan iktidar başının, “akıllara seza” cesaretini nereden aldığı, artık sır değil! Başımıza apaçık çorap örülmesine, ulusal onurumuza çuval geçirilmesine tepki göstermeyen hatta memnun ve bahtiyar olanları, ulusumuz cezalandırmasını bilecektir.

Bu noktada Maya'nın bir önceki sayısında yazdıklarımı tekrarlayarak size bir seçim tahmininde bulunmak isterim: “Gerçekte çok partili demokratik yaşama geçtiğimizden bugüne kadar yapılan seçimlerin sonuçları irdelendiğinde, Türk Ulusunun her zaman rasyonel davrandığı görülecektir. Önümüzdeki genel seçimlerde, yolsuzlukların çamuru ile şavkı kararmış, toplumun iş ve aş sorunlarına derman olamamış, Ulusal birikimimizi ve değerlerimizi “babalar gibi satışa” sunmuş, yabancılara peşkeş çekmiş, uygulamaları ile yurdumuzu ortaçağ karanlığından başka bir yerlere taşımayacağı gün yüzüne çıkmış “Ampulün”, önümüzdeki seçimlerde beklediği oy yerine, nasihat alacağından kuşku duymuyorum.”

Evet, içeriden ve dışarıdan belli çevrelerin verdiği bunca desteğe, iktidar olmanın avantajını sonuna kadar kullanmalarına rağmen, vitrini yeni transferlerle baştanbaşa düzenlenmeye çalışılsa da; AKP seçimlerde aradığını bulamayacaktır.

Alacağı oyun en fazla yüzde yirmilerde, sandalye sayısının ise, iki yüz mertebesinde kalacağını söylemek sizce fazla iyimserlik midir?

Notlar :(*)

- A great industrial Nation is controlled by its system of credit. Our system of credit is concentrated. The growth of the Nation and of our activities are in the hands of a FEW men. We have come to be one of the worst ruled, one of the most completely CONTROLLED and dominated governments in the world no longer a government of free opinion, no longer a government by conviction and vote of the majority, but a government by the opinion and duress of SMALL groups of dominant

men." - President Woodrow Wilson, "Campaign Speeches," 1912

· "The real truth of the matter - as you and I know - is that a financial element in the large centers has owned the government of the U.S. since the days of Andrew Jackson." - President Franklin D Roosevelt"

· "We're NOT a democracy. It's a terrible misunderstanding and a slander to the idea of democracy to call us that. In reality, we're a plutocracy: A government by the wealthy." - Ramsey Clark, former U S Attorney General